

นิพนธ์ต้นฉบับ

Original Article

ไบตองน้ำมันมะพร้าว ลดปัญหาผ้าก๊อชติดแผล

ไพฑูรย์ เพชรแก้ว ส.ม.

โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลหัวช้าง อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดศรีสะเกษ

บทคัดย่อ การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อการศึกษาประสิทธิภาพของไบตองน้ำมันมะพร้าว ในกรณีที่ผ้าก๊อชติดแผลแน่น แทะออกยาก เช่น แผลไฟไหม้น้ำร้อนลวก แผลถลอก หรือแผลฉีกขาดจากอุบัติเหตุต่างๆ เป็นต้น อันเนื่องมาจาก น้ำเหลืองที่ซึมติดผ้าก๊อช เมื่อแห้งแล้วจะเหนียวติดแผลแน่นมาก ส่งผลให้แผลหายช้า จากเนื้อเยื่อที่กำลังงอกใหม่ ถูกดึงลอกติดกับผ้าก๊อชออกไปทุกครั้งทีล้างแผล โดยทั่วไปจะใช้ Sofra tulle ปิดแผลเพื่อป้องกันไม่ให้ผ้าก๊อชติดแผล แต่เนื่องจาก Sofra tulle มีราคาค่อนข้างแพงและเบิกได้จำนวนจำกัด จึงทำให้ไม่เพียงพอให้บริการ จึงได้มีแนวคิด ประดิษฐ์นวัตกรรมโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและการต่อยอดนวัตกรรมไบตองอ่อนที่เคยมีผู้ทำมาก่อน โดยใช้ไบตอง อ่อนของกล้วยน้ำว้าที่ยังไม่คลี่ใบ มาลนไฟจากเตาแก๊สหรือเตาถ่านก็ได้ให้สุกพอประมาณ แล้วนำไปผึ่งไว้ที่ร่มให้แห้งเอง เมื่อแห้งดีแล้วนำมาฉีกตัดเป็นชิ้นๆ ใช้เตารีดไฟอ่อนๆ รีดให้เรียบ ตัดเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าขนาด 6.5 ซม. x 9.5 ซม. เจาะรูด้วยเหล็กเจาะรูเป็นแถวห่างกันประมาณ 0.5 ซม. แล้วนำไปแช่น้ำมันมะพร้าวสกัดเย็นประมาณ 2-3 วัน เพื่อให้ไขมันมะพร้าวซึมซับเข้าไปในไบตองเต็มที่ จากนั้นทำให้สะอาดน้ำมัน แล้วบรรจุลงในถุงซิลขนาด 10 ซม. x 15 ซม. จำนวนถุงละ 1-2 ชิ้น ซิลปิดปากให้สนิทห่อด้วยผ้าห่อเชิ๊ต ส่องบอไอน้ำแรงดันสูงให้ปลอดเชื้อก่อนนำไปใช้ ไบตองน้ำมันมะพร้าวที่เปิดใช้แล้ว สามารถนำกลับมาใช้ได้อีกโดยผ่านกระบวนการฆ่าเชื้อตามขั้นตอน จากผลการศึกษา ข้อมูลผู้มารับบริการทำแผลที่ใช้ไบตองน้ำมันมะพร้าว ตั้งแต่วันแรก จนถึงวันที่ 3 ของการทำแผลติดต่อกัน ด้วยสาเหตุจากแผลไฟไหม้น้ำร้อนลวก แผลถลอกจากอุบัติเหตุทางจราจร และแผลอุบัติเหตุอื่น ๆ ระหว่างเดือนมิถุนายน 2557 - มิถุนายน 2558 จำนวน 9 คน พบว่า ผู้มารับบริการล้างแผลไม่พบปัญหาผ้าก๊อชติดแผล คิดเป็นร้อยละ 100.00 จากการประเมินความพึงพอใจผู้มารับบริการทำแผล พบว่ามีความพึงพอใจระดับมาก จำนวน 8 คน คิดเป็น ร้อยละ 88.89 และเจ้าหน้าที่สาธารณสุขผู้ให้บริการมีความพึงพอใจระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 100.00 นอกจากนี้ ได้นำเอานวัตกรรมไปทดลองใช้ในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลอื่นๆ ด้วย และได้รับการยอมรับในประสิทธิภาพ ของนวัตกรรมไบตองน้ำมันมะพร้าวนี้นเป็นอย่างดี จึงเป็นทางเลือกใหม่ของสถานบริการสาธารณสุขในการให้บริการ ทำแผลผู้ป่วยที่มีปัญหาผ้าก๊อชติดแผลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: น้ำมันมะพร้าวสกัดเย็น, ไบตองกล้วยอ่อน, ภูมิปัญญาท้องถิ่น

บทนำ

การให้บริการทำแผลเป็นกิจกรรมหนึ่งที่มีความสำคัญในสถานบริการสาธารณสุขทั่วไป เพื่อให้แผลสะอาด ป้องกันการติดเชื้อและบรรเทาความเจ็บปวด การทำแผล มักพบปัญหาผ้าก๊อชติดแผลแน่นและแกะออกยาก โดยเฉพาะแผลไฟไหม้น้ำร้อนลวก ซึ่งมีสาเหตุมาจากความ-

ร้อน (น้ำร้อน น้ำมันร้อน ๆ วัตถุที่ร้อน) ไฟฟ้าช็อต สารเคมี แผลถลอกหรือบาดแผลจากอุบัติเหตุอื่น ๆ ถึงแม้ว่า จะใช้น้ำเกลือล้างแผลหรือน้ำเกลือ (normal saline)⁽¹⁾ หรือน้ำต้มสุกราดที่แผลจนชุ่มแล้วก็ตาม ผ้าก๊อชก็ยัง ติดแน่นอยู่เหมือนเดิม การแกะผ้าก๊อชแต่ละครั้งจะมีผล กระทบต่อเส้นเลือดฝอยที่มาหล่อเลี้ยงแผล เพราะเนื้อเยื่อ

ที่กำลังงอกใหม่จะถูกดึงลอกติดกับผ้าก๊อชออกไปทุกครั้งที่กำลังแผลและอาจจะมีเลือดออกมาอีกด้วย ส่งผลทำให้แผลหายช้ากว่าปกติ การแก้ปัญหาผ้าก๊อชติดแผลปัจจุบันนิยมใช้ Sofra tulle ปิดแผล แต่เนื่องจาก Sofra tulle มีราคาค่อนข้างสูง และเบิกได้จำนวนจำกัด จึงมีไม่เพียงพอให้บริการผู้ป่วย และถ้ามีแผลปริมาณมาก ๆ ก็จะทำให้สิ้นเปลืองมากยิ่งขึ้น บางครั้งต้องให้ญาติหรือผู้ป่วยจัดหาเอง จึงเป็นการสร้างภาระความยุ่งยากและความไม่สะดวกให้แก่ผู้ป่วย ซึ่งอาจจะมีผลกระทบต่อภาพลักษณ์การให้บริการของหน่วยงานสาธารณสุขได้

จากปัญหาดังกล่าว จึงได้มีการประดิษฐ์นวัตกรรมขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยเลือกใช้วัสดุที่หาได้ง่ายในชุมชนและเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น มาผสมผสานกับนวัตกรรมใบตองอ่อนที่มีผู้ศึกษามาก่อน เพื่อพัฒนาปรับปรุงให้เกิดประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น วัสดุหลักที่ใช้เป็นใบตองอ่อนของต้นกล้วยน้ำว่าที่ยังไม่คลี่ใบ กับน้ำมันมะพร้าวสกัดเย็น คุณสมบัติเด่นของใบตองกล้วยจะมีความเย็นและสารเคลือบผิว⁽²⁾ มีความมันลื่นในตัวหาได้ง่ายในท้องถิ่นทั่วไป ส่วนคุณสมบัติของน้ำมันมะพร้าวสกัดเย็นสามารถฆ่าเชื้อโรคต่างๆ ได้อย่างกว้างขวาง⁽³⁾ ช่วยสมานแผล⁽⁴⁾ บรรเทาอาการปวดแสบปวดร้อน ในกรณีที่ผิวหนังถูกความร้อน ไม่ให้ผิวหนังที่โดนความร้อนขยายเป็นวงกว้างขึ้น⁽⁵⁾ การประดิษฐ์นวัตกรรมใบตองน้ำมันมะพร้าว มีขั้นตอนการทำที่ไม่ยุ่งยากซับซ้อนมากนัก สามารถทำใช้ได้เลย มีต้นทุนการผลิตต่ำมากเก็บไว้ได้นานและไม่มีผลข้างเคียงใดๆ กับแผลทุกชนิด

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของใบตองน้ำมันมะพร้าวในการแก้ปัญหาผ้าก๊อชติดแผลแน่นและแกะออกยาก

วิธีการศึกษา

กลุ่มเป้าหมาย ผู้ป่วยตำบลหัวช้างที่มารับบริการด้วยสาเหตุจากแผลไฟไหม้น้ำร้อนลวก แผลถลอก หรือแผลฉีกขาดจากอุบัติเหตุต่างๆ

ระยะเวลาที่ศึกษาตั้งแต่มีถุนายน 2557 – มิถุนายน

2558

ขั้นตอนและกระบวนการผลิตนวัตกรรม

1. วัสดุและอุปกรณ์ที่ใช้

1) ใบตองอ่อนของต้นกล้วยน้ำว่าที่ยังไม่คลี่ใบ

2) น้ำมันมะพร้าวสกัดเย็น

3) กรรไกร

4) เหล็กเจาะรู

5) กล้องแช่ใบตองน้ำมันมะพร้าว

6) กระดาษแบบทาบตัดใบตอง ขนาด 6.5 ซม. x 9.5 ซม.

7) ปากคีบ

8) ถุงซิลขนาด 10 ซม. x 15 ซม.

9) ผ้าห่อเช็ด

2. ขั้นตอนการผลิต

1) นำใบตองอ่อนกล้วยน้ำว่าที่ยังไม่คลี่ใบ มาลนไฟด้วยเตาแก๊สหรือเตาถ่านให้สุกทั่วพอประมาณ จากนั้นนำไปตากหรือวางไว้ในร่มที่อากาศถ่ายเทสะดวก ปล่อยให้แห้งเอง ซึ่งจะใช้เวลาประมาณ 2-3 วัน เมื่อแห้งดีแล้วนำมาฉีกตัดเป็นชิ้นๆ ขนาดประมาณ 10-12 ซม. แล้วรีดด้วยเตารีดไฟอ่อนๆ ให้เรียบ กรณีใบตองนั้นแห้งเกินไปให้ใช้สเปรย์น้ำเปล่าฉีดพ่นก่อนรีด

2) ใช้กระดาษแบบทาบใบตอง แล้วใช้กรรไกรตัดเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ขนาด 6.5 ซม. x 9.5 ซม.

3) เจาะรูใบตองให้เรียงเป็นแถวๆ โดยให้มีระยะห่างระหว่างแถวและรูประมาณ 0.5 ซม.

4) นำใบตองที่ได้แช่ในกล่องน้ำมันมะพร้าวสกัดเย็น แช่ประมาณ 2-3 วัน เพื่อให้ใบตองซึมซับน้ำมันมะพร้าวได้อย่างทั่วถึง ดังภาพที่ 1

5) ทำให้สะอาดน้ำมันก่อนบรรจุลงในถุงซิล โดยนำมาวางไว้บนผ้าที่สะอาดหรือกระดาษทิชชู ที่งอไว้สักครู่

6) ใช้ปากคีบ คีบใบตองที่สะอาดแล้ว บรรจุลงในถุงซิล ขนาด 10 ซม. x 15 ซม. จำนวนถุงละ 1-2 ชิ้น ซิลปิดปากถุงให้สนิท ดังภาพที่ 2

7) ห่อด้วยผ้าห่อเช็ด ส่องบให้ปลอดเชื้อก่อนนำไปใช้กับผู้ป่วย

8) เซ็ทที่ปลอดเชื้อแล้วเก็บไว้ได้นาน 6 เดือน

3. การนำไปใช้

1) เตรียมผู้ป่วยที่มีแผลจากแผลไฟไหม้น้ำร้อนลวก แผลถลอก และแผลจากอุบัติเหตุอื่นๆ

ภาพที่ 1 แช่ไบตองในน้ำมันมะพร้าว

ภาพที่ 2 บรรจุไบตองในถุงซีล

ภาพที่ 4 ทาแผลด้วยน้ำมันมะพร้าวสกัดเย็น

2) เปิดเซ็ททำแผล ประกอบด้วย ผ้าก๊อช ไม้พันสำลี ปากคีบ ถ้วยใส่น้ำยา กรรไกร น้ำเกลือล้างแผลหรือน้ำสุก น้ำมันมะพร้าวสกัดเย็น พลาสเตอร์ปิดแผล ดังภาพที่ 3

3) ใช้ น้ำเกลือล้างแผลหรือน้ำยานอร์มัลซาลิน (0.9% normal saline) หรือน้ำสุก ล้างแผลให้สะอาด เช็ดแผลให้แห้ง ทาแผลด้วยน้ำมันมะพร้าวสกัดเย็น ดังภาพที่ 4

4) ปิดแผลด้วยไบตองน้ำมันมะพร้าวแล้ว ปิดทับด้วย ผ้าก๊อชปลอดเชื้อ ติดพลาสเตอร์ยึดแผล ดังภาพที่ 5

5) การล้างแผลในครั้งต่อไป ถ้ากรณีไบตองน้ำมันมะพร้าวติดแผล ให้ใช้น้ำเกลือล้างแผลหรือน้ำสุกราดใส่ แผลให้ชุ่มเสียก่อนสักครู่ จะทำให้แกะผ้าก๊อชออกได้ง่ายขึ้น

6) ไบตองน้ำมันมะพร้าวที่เปิดแล้วและใช้ไม่หมด สามารถนำไปอบให้ปลอดเชื้อ นำกลับมาใช้ได้อีก

ภาพที่ 3 อุปกรณ์ทำแผล

ภาพที่ 5 ปิดแผลด้วยไบตองน้ำมันมะพร้าวและปิดผ้าก๊อช

ผลการศึกษา

จำนวนผู้มารับบริการทำแผลและผลการใช้นวัตกรรมไบตองน้ำมันมะพร้าวกับแผลชนิดต่างๆ ระหว่างเดือนมิถุนายน 2557 – มิถุนายน 2558 โดยเก็บข้อมูลการทำแผลตั้งแต่วันที่ทำแผล จนถึงวันที่ 3 ติดต่อกัน จำนวน 9 คน พบว่า ผู้มารับบริการล้างแผลไม่พบปัญหาผ้าก๊อชติดแผล คิดเป็นร้อยละ 100.00 (ตารางที่ 1) จากการประเมิน ความพึงพอใจผู้มารับบริการทำแผล พบว่า มีความพึงพอใจระดับมาก จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 88.89 และประเมินความพึงพอใจเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ผู้ให้บริการ พบว่ามีความพึงพอใจระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 100.00 นอกจากนี้ได้นำเอานวัตกรรมไปขยายผลต่อในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในเขตอำเภออุทุมพรพิสัย จำนวน 7 แห่ง จากการประเมิน พบว่า มีการยอมรับ ในประสิทธิผลและมีความพึงพอใจในนวัตกรรม คิดเป็นร้อยละ 100.00 ต้นทุนการผลิตนวัตกรรมไบตองน้ำมันมะพร้าวที่เป็นค่าใช้จ่าย (ถุงซิล น้ำมันมะพร้าว-สกัดเย็น และอื่น ๆ) รวมเป็นเงิน ชุดละ 2 บาท

วิจารณ์

จากการศึกษานวัตกรรมไบตองน้ำมันมะพร้าวในครั้งนี้ อาจพบปัญหาไบตองน้ำมันมะพร้าวติดแผลหรือแผลติดผ้าก๊อชได้บ้างในวันแรกๆ ซึ่งเกิดจากลักษณะของเนื้อแผลที่ไม่เรียบ แผลเปื่อยยุ่ย หรือขนาดของรูไบตอง

ที่มีขนาดใหญ่และถี่เกินไป การแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยการใช้ น้ำเกลือล้างแผลหรือน้ำสุกราดแผลให้ชุ่มเสียก่อน เพื่อให้แกะออกง่ายขึ้น นอกจากนี้หลักเจาะรูแบบสำเร็จรูป ที่มีขายในท้องตลาด สามารถเจาะรูได้ง่าย รวดเร็ว แต่รูที่ได้มักจะมีขนาดใหญ่เกินไป ซึ่งอาจจะมีผลต่อผ้าก๊อชจะติดแผลได้ ดังนั้น จึงต้องใช้เทคนิคและความพยายามในการเจาะรูพอสมควร เพื่อให้ได้ขนาดของรูที่ไม่เล็กหรือใหญ่เกินไป ส่วนเชื้อไบตองน้ำมันมะพร้าว อาจจะมีน้ำมันมะพร้าวซึมผ่านถุงซิลได้บ้าง ถ้าเก็บไม่ดีก็อาจมีมดหรือแมลงมาตอมได้

สรุป

การประดิษฐ์นวัตกรรมไบตองน้ำมันมะพร้าว เพื่อนำมาใช้แก้ปัญหผ้าก๊อชติดแผลแน่นและแกะออกยากในแผลไฟไหม้น้ำร้อนลวก แผลถลอก หรือแผลฉีกขาดจากอุบัติเหตุต่างๆ นั้น เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นและใช้วัสดุที่หาได้ในท้องถิ่นมาประดิษฐ์เป็นนวัตกรรมที่มีความมหัศจรรย์และทรงคุณค่าในการดูแลบาดแผลที่ผ้าก๊อชติดแผลได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีขั้นตอนการผลิตที่ง่าย มีความปลอดภัยสูง ไม่เกิดผลข้างเคียงใดๆ กับแผลทุกชนิด และต้นทุนค่าใช้จ่ายในการผลิตต่ำมาก จากผลการศึกษาถึงประสิทธิผลของไบตองน้ำมันมะพร้าว สามารถแก้ปัญหผ้าก๊อชติดแผลแน่นได้เป็นอย่างดี และผลจากการประเมินความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่

ตารางที่ 1 จำนวนผู้มารับบริการทำแผลและผลการใช้ไบตองน้ำมันมะพร้าว

ลักษณะแผล	จำนวน (คน)	ผลการแกะผ้าก๊อชออกจากแผล					
		ล้างแผลครั้งที่ 1		ล้างแผลครั้งที่ 2		ล้างแผลครั้งที่ 3	
		แกะออกง่าย	แกะออกยาก	แกะออกง่าย	แกะออกยาก	แกะออกง่าย	แกะออกยาก
แผลถลอก	3	3	0	3	0	3	0
แผลเกี้ยวบาด	2	2	0	2	0	2	0
แผลเล็บหลุด	1	1	0	1	0	1	0
แผลไฟไหม้น้ำร้อนลวก	2	2	0	2	0	2	0
แผลอื่นๆ	1	1	0	1	0	1	0
รวม	9	9	0	9	0	9	0

สาธารณสุขที่ให้บริการและผู้รับบริการเป็นที่น่าพอใจอย่างมาก นอกจากนี้ ได้มีการนำเอานวัตกรรมนี้ไปทดลองใช้ในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในเขตอำเภอ-อุทุมพรพิสัยหลายแห่งและมีความสนใจที่จะมาเรียนรู้เพื่อนำไปผลิตใช้เอง จึงเห็นได้ว่า นวัตกรรมใบตองน้ำมันมะพร้าวนี้ สามารถเป็นทางเลือกหนึ่งในการนำไปใช้แก้ปัญหาผ้าก๊อชติดแผลได้

ข้อเสนอแนะ

1. รูใบตองที่มีขนาดใหญ่หรือมีขนาดเล็กเกินไปและระยะความห่างรูที่เจาะ มีผลกับผ้าก๊อชติดแผล ดังนั้นการเจาะรูใบตองต้องให้มีขนาดของรูและความห่างที่เหมาะสม เพื่อให้ซึมซับน้ำเหลือง น้ำเลือดได้อย่างเต็มที่ แผลไม่เกิดการอักเสบและผ้าก๊อชไม่ติดแผล

2. การเลือกเหล็กเจาะรูที่มีขนาดที่พอเหมาะและระยะห่างของรูที่เจาะเหมาะสม จะทำให้ประหยัดเวลาในการทำ ซึ่งอาจสั่งทำเหล็กเจาะรูใบตองโดยเฉพาะ

3. การล้างแผลในวันแรก อาจพบใบตองน้ำมันมะพร้าวติดแผลได้บ้าง แก้ไขโดยใช้น้ำเกลือล้างแผล หรือน้ำต้มสุกที่เย็นแล้วราดลงที่แผลทิ้งไว้สักครู่ ก็จะทำให้แกะออกง่ายขึ้น

4. กรณีใบตองแห้งเกินไป ใช้สเปรย์น้ำเปล่าฉีดพ่นให้ชุ่มก่อนรัดด้วยไฟอ่อนๆ

5. การเก็บใบตองแห้ง ต้องเก็บไว้ในที่แห้ง และมีอากาศถ่ายเทสะดวก เพื่อป้องกันการเกิดเชื้อรา

6. ใบตองที่ตัดหรือเจาะรูแล้ว กรณีที่ทำสำรองไว้ใช้จำนวนมากๆ ให้ห่อด้วยกระดาษทิชชูหรือผ้าแห้งๆ เพื่อป้องกันความชื้นและเก็บไว้ได้นาน

7. ภาชนะที่แช่ใบตองน้ำมันมะพร้าว ต้องมีฝาปิดมิดชิดเพื่อป้องกันมดหรือแมลงมาตอม

8. เซ็ทใบตองน้ำมันมะพร้าวที่ปลอดเชื้อแล้วต้องเก็บไว้ในที่แห้ง มิดชิด มีอากาศถ่ายเทสะดวก และอย่าให้มดหรือแมลงมาตอม

9. เซ็ทใบตองน้ำมันมะพร้าวที่เปิดแล้ว ถ้าใช้ไม่หมด

สามารถนำมาแช่น้ำมันมะพร้าว และนำไปอบให้ปลอดเชื้อกลับใช้ได้

10. เซ็ทใบตองน้ำมันมะพร้าว ไม่ควรทำที่ละมาก ๆ แต่ให้ทำเท่าที่จำเป็นต้องใช้ เพื่อสะดวกในการจัดเก็บ และใบตองมีความสดใหม่อยู่เสมอ

11. ไม่ควรเก็บใบตองน้ำมันมะพร้าวในตู้เย็น เพราะน้ำมันมะพร้าวในใบตองจะแข็งตัว ไม่สะดวกในการนำมาใช้ และถ้าเก็บไว้นาน ๆ จะส่งผลทำให้ใบตองเปราะแตกหักง่าย

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณ ดร. สามัคคี เดชกล้า สาธารณสุข-อำเภออุทุมพรพิสัย ที่ได้สนับสนุนส่งเสริมงานด้านวิชาการด้านสาธารณสุขด้วยดีมาตลอด ขอขอบคุณผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในเครือข่ายอำเภออุทุมพรพิสัยและเจ้าหน้าที่สาธารณสุขทุกท่านที่ได้อนุเคราะห์นำนวัตกรรมไปขยายผลใช้ดูแลบาดแผลผู้ป่วยในหน่วยงานของตนและมีการประเมินผลการใช้นวัตกรรมขอขอบคุณคณะเจ้าหน้าที่สาธารณสุขโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลหัวช้างที่ให้กำลังใจ ข้อเสนอแนะและใช้นวัตกรรมดูแลบาดแผลผู้ป่วยเป็นอย่างดี ขอขอบคุณนางโชติรส อัครธนาโชติ พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ โรงพยาบาลอุทุมพรพิสัยและนายบุญส่ง จันทรฉาย นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านอ้อมแก้ว ที่ให้คำแนะนำตรวจทานและแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ในการเขียนรายงานนี้จนเสร็จสมบูรณ์ที่สุด

เอกสารอ้างอิง

1. สุเกียรติ อาชานานุภาพ. ตำราการตรวจรักษาโรคทั่วไป 2: 350 โรคกับการดูแลรักษาและการป้องกัน. พิมพ์ครั้งที่ 4 ฉบับปรับปรุง. กรุงเทพมหานคร: โอเอสติกพับลิชชิง; 2551.
2. สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข. บทคัดย่อ ผลงานวิชาการสาธารณสุข ประจำปี 2557. กรุงเทพมหานคร: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย; 2557.

3. ณรงค์ โณมเฉลา. อยู่ร้อยปี ชีวิตเป็นสุขได้ด้วย น้ำมันมะพร้าว. กรุงเทพมหานคร: ชมรมอนุรักษ์และพัฒนาน้ำมันมะพร้าวแห่งประเทศไทย; 2556.
4. กานพลู. มหัศจรรย์น้ำมันมะพร้าว: 100 สูตร ที่ดีที่สุดต่อสุขภาพ. กรุงเทพมหานคร: ไทยยูเนียนกราฟฟิกส์; ม.ป.ป.
5. ผานิต ชนะสุข. ประโยชน์มหัศจรรย์: น้ำมันมะพร้าว. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง; 2557.

Abstract: Banana Leaves with Coconut Oil to Reduce Sticking Problem from Bandaid in Wound Dressing

Paitoon Petkaew, M.P.H.

Huachang Health Promoting Hospital, Sisaket Province, Thailand

Journal of Health Science 2016;25:840-5.

The objective of this study was to assess the effectiveness of banana leave soaked with coconut oil for wound dressing, particularly the types of wounds such as burns, abrasion or laceration which are usually adherent to the gauze routinely used in wound dressing. Sofra tulle® is used generally for such wound dressing. However, it is not always available due to its high cost and limited supply. Some innovations were trailed to replace the commercial product; and the use of banana leaf has been proposed. This innovation can be produced by using young banana leaf; and begin by leave the leaf in the place which has good air flowing. After the leaf dries, smoothing it by ironing and cut it into pieces (6.5 cm. x 9.5 cm.). Then, puncture the pieces to have multiple holes with 0.5 centimeter distance among the holes, and dip them into vergin coconut oil – leave for 2 or 3 days to let the leaves absorb the oil. After that, collect the banana leaf pieces in plastic bags (10 centimeters x 15 centimeters) – each bag contains 1 or 2 pieces, place them in high pressure steam to sterilize before use. In this study, the treated banana leaves were used in Huachang Health Promoting Hospital for wound dressing for 3 consecutive days in patients with burns, wounds from traffic accidents and other injuries during June 2014 – June 2015). There were altogether 9 patients. In all cases, there was no incident of adherent of gauze to the wounds. Eight of them (88.89%) expressed high satisfaction to the product, so did all the wound care workers. In addition, this innovation was applied in other health promoting hospitals, and it was well accepted. Thus, the innovation could be an alternative for effective wound dressing.

Key words: coconut oil, soft banana leaf, folk wisdom